

Voimakeinot Luokkienvälisissä Taisteluissa

KATSAUS AMERIKAN TYÖVAENLUUKKEEN HISTORIAAN.

Kokoillut Kirjatoukka

Amerika on sivistysmaista melkein ainoa maa jossa yksityisillä työntekijällä on oikeus pitää omia aseellisia joukkojaan työtaistelujen tukahduttamisessa. Valtiolle, kaupungille ja hallitukselle tavallisesti kuuluu yksinomainen oikeus asciden käyttämiseen. Sisällissodan jälkeiset taistelut kuitenkin osoittivat Amerikan nousevalle riistäjäluokalle että militsin liikkeelle saaminen on liian monimutkaista ja tavallisista poliiseista ei vielä silloin ollut tällaiseen tehtävään kyllin tehoisaa apua. Sitäpaitsi työväenluokasta värvätyt sotilaat olivat joskus osoittaneet tottelemattomuusoireita kun heitä vietiin lakkotaisteluja särkemään.

Työntekijällä on taipumusta tehdä miten heille parhaiten soveltuu. Niinpä he tämänkin pulman ratkaisivat omalla tavallaan. Muuan liikeroa omaava yksityisalapoliisi, Robert A. Pinkerton, huomasi että hänellekin on rikastumisen tie auennut. Hän perusti toimiston ja varusti ammattiinsa soveltuvia "varti-jointa" työntekijille milloin nämä olivat selkkauksiin työläistensä kanssa joutuneet. Pian alkoi ilmestyä samanlaisia toimistoja kilpailemaan tässä jalossa tehtävässä.

AMERIKAN työväestön lakkotaisteluissa alkoi tällöin uusi vaihe. Oli ainoastaan luonnollista, että kun toimistoja perustettiin, niin niillä täytyi myöskin olla työtä. Ellei "työtä" riittävästi ollut niin sitä oli hankittava — tehtävä.

Tämä uusi liikemiesluokka ei ainoastaan tietänyt miten silloin on meneteltävä kun työntekijältä tulee kutsu lakon tai muun rauhattomuuden tukahduttamiseen, vaan he tiesivät myöskin miten tällaisia tilaisuuksia voidaan valmistaa. He tiesivät myöskin minkälainen aines heidän palvelukseensa parhaiten soveltuu. He kokosivat ympärilleen yhteiskunnan kaikkein viheliäisimmän aineksen. Vankiloista vapautuneet sekä muut rikolliset olivat niitä joille etupäässä oli paikka avoinna näiden toimistojen palvelukseen. Milloin jollain työpaikalla ilmeni rauhattomuuden merkkejä, niin nämä toimistot lähettivät michiään työläisten keskuuteen kiihottamaan heitä lakkoon ja kaikkiin mahdollisiin väkivaltaisuuksiin. Kun työntekijä huomasi rauhattomuuksien kasvavan niin hän turvautui salapoliisilaitokseen, joista samalla oli muodostunut lakonrikkomistoimistoja, ja jotka tiesivät rauhattomuuden yksityiskohdat paljon selvemmin kuin itse teollisuuslaitoksen omistaja jo paljon enemmän kuin heidän palvelustaan pyydettiin. Heidän toimintansa olisi kuitenkin täten muodostunut liian tilapäiseksi ja liikkeen laajennus jäänyt sattuman varaan. He aavistivat että heidän luokallaan on loistava tulevaisuus jos he johtavat liikettään oikealla tavalla. Ja oikealla tavalla he johtivat. He asettivat työväenjärjestöihin omat miehensä, jotka jatkuvasti pitivät provoseeraavaa toimintaa yllä. Näiden lisäksi työntekijän itse asettamia urkkijoita oli runsaasti työläisten keskuudessa.

Tällaisten säälimättömien ja raakamaisten urkkijain ja provoseeraajain keskuudessa joutuivat työläiset työskentelemään — kurjissa ja vaarallisissa työpaikoissaan.

Työläisten järjestäminen kävi vaikeaksi koska jokainen epäili toistaan urkkijaksi.

Työläisten elämä oli helvettiä!

* * *

Järjestyneellä työväellä ja työläisten taistelujen sympatiseeraajilla on yleisenä tapana puhua peitelten niistä toimenpiteistä mihin työläiset tässä onnettomassa asemassaan joutuivat turvautumaan.

Lampaan käveleminen rauhallisena teurastajansa ohjaamana on lampaalta sangen jalomielinen teko — mutta myöskin sangen epämaterialistinen.

Kuitenkin tahdotaan antaa se käsitys että työläiset kävelivät lampaan tavalla. Sellainen käsitys tahdotaan antaa sen vuoksi koska se olisi vallitsevan moraalikäsitteen mukaan ollut erittäin kauhistuttavaa.

Mutta jos se on vallitsevan moraalikäsitteen vaatimus niin meidän on luotava uusi moraaliluokkamoraali.

Kaikessa tapauksessa työläiset eivät aina tuntenneet moraalikäsitteen vaatimusta kyllin voimakkaasti — tai muut vaatimukset olivat vieläkin voimakkaammat.

Kysymys: Mihin toimenpiteisiin?

Vastaus: Tilanteen vaatimiin toimenpiteisiin.

* * *

Teollisuuden harjoittajilla ja pinkertoneilla ei ollut vielä kyllin paljon kokemusta. Ne joutuivat joskus alakynteen. Pinkertonien joukko ei ollut oppinut vielä kaikkia temppujaan; avonaisia paikkoja oli vielä pitkin linjaa.

Taistelut kävivät kalliiksi sillä pinkertonitkaan eivät tehneet palveluksiaan ilmaiseksi, vaikka se heidän mieltyötään olikin.

Yksi tällainen aukkopaikka huomattiin olevan oikeuslaitoksen mitättömyydessä ja kelvottomuudessa soveltumaan työriittaisuuksien ratkaisijaksi — työntekijäin eduksi.

Mutta tarve on keksintöjen äiti.

Injunction — estetuomio. Mikä mainio ajatus! Turhaan ei ole neroille aivoja annettu.

Mitpä perustuslaillisista oikeuksista — eihän työläiset kaikkia ylellisyyksiä tarvitse! Ja eihän Itsenäisyyden Julistuksen tarvitse mikään kuolematon asiakirja olla, onhan nyt ajat muuttuneet! Mitäpuhevapaudesta, painovapaudesta, kokoontumisvapaudesta, ne eivät kuulu työläisille. Yksinpä käveleminen kadullakin, jos lakonalainen työpaikka sattuu olla lähellä, kiellettiin työläisiltä.

Ensimmäinen estetuomio annettiin Massan valtiossa v. 1888 kutomotyöläisiä vastaan. Estetuomio huomattiin olevan sangen arvokas lisäys työsulkuihin, mustalistaan, kuuliin, poliisin kapulaan ja urkin-ta-systeemiin. Miksikäs ei siis käytettä sitä.

Ja sitä on käytetty.

Lakkolaisten vangitseminen estetuomion rikkomisesta avasi työläisten silmät katselemaan uudessa valossa oikeuslaitoksen seinässä seisovaa vaakaa pitelevää naista.

Albert Parsons sanoi kerran että "dynamiitti, parhain kaikista on dynamiitti."

* * *

Mutta vaikka Haymarketin marttyyrit hirtettiin, vaikka anarkistit vaimennettiin ja vaikka Työnritarien järjestö tuhoutui niin sittenkin oli ilmassa sähköä, sorretun kansaluokan sydämessä kuohuntaa. Seivionä oli että tyytymättömyyden syyt olivat edelleenkin olemassa ja niinollen myöskin taistelun syyt. Todellisuudessa tällöin vasta alkoi taistelujen jatkuvaisuuden välttämättömyys käymään ilmeiseksi. Olot olivat vakiintumassa ja työläiset näkivät, että he olivat jääneet huonommalle puolen, olivat saaneet riittämättömän osuuden.

Ja jos työläiset olisivatkin olleet siinä harhakäsituksessa että näennäinen rauhallisuus tulee iankaikkisesti jatkumaan niin Homesteadin lakon aikana v. 1892 he olisivat heränneet elämän todellisuuteen. Carnegien tehtaan ympärille rakennettu kolme mailia pitkä 15 jalkaa korkea piikkilanka-aita, n.s. "Frickin linnoitus", olisi ollut kyllin tehoava havainto-opetus saamaan vireille veltoimmankin mielikuvituksen.

Homesteadin lakon, taikka oikeammin sanoen työsulun, alkaessa oli rauta- ja terästyöläisten unionissa lähes 25,000 jäsentä, ollen yksi maan suurin ja voimakkain unio. Kolme vuotta aikaisemmin oli Carnegie ollut pakotettu union tunnustamiseen ja tehnyt kolme vuotta kestävänsä sopimuksen. Tämä ei sopinut suuren ihmisystävän periaatteisiin ja hän päätti korjata tilanteen työsopimuksen päättyessä. Carnegie vaati palkkoja laskettavaksi ja koska unio ei sitä hyväksynyt vaan uhkasi julistaa lakon, niin Carnegie julisti työsulun ennen kun työläiset ehtivät lakkoa järjestää.

Kuuluissa Homesteadin lakko alkoi.

Liikkeenhoitaja Frick sai huolekseen union murskaamisen ja työläisten taistelunnon hävittämisen. Ensi työkseen hän rakennutti edellämaitun piikkilanka-aidan tehtaan laitoksien ympärillä ja seuraa-

vaksi hän tilasi Pinkertonin tehokkaiksi tunnettuja pyssymiehiä kolmesataa kappaletta.

Työläiset kuuluivat tämän ja tilanteenmukaiseksi tehtäväksi huomattiin pyssyhurttien saapumisen estäminen. Työläiset katselivat itselleen aseita sellaisia kuin sattuiivat löytämään. Löysivät jotkut vanhoja mutta hyvässä kunnossa olevia ampumaseitakin, jotka muuten osottautuivatkin tilanteenmukaisiksi aseiksi.

Pinkertonien saapessa työläiset antoivat heille kuumapuoleisen tervetuliaistilaisuuden. Taistelun loputtua löydettiin kymmenen kuollutta ja useita kymmeniä haavoittuneena. Työläiset saivat äkkiarvaamattoman hyökkäyksen vuoksi koko Pinkertonien armeijan piiritettyä ja aseista riisuttua sekä pitivät heitä vankinaan kokonaisen vuorokauden, jonka jälkeen marssituttivat heidät kaupungin ulkopuolelle.

Frick ei ollut ottanut tätä laskuihinsa, mutta opikseen hän sen otti.

Pennsylvanian kuvernöörin lähettämät 12,000 sotilasta saapuivat kaupunkiin. Taistelun ratkaisu oli päätetty asia.

Nälkäisinä ja nöyryytettyinä palasivat työläiset pitkällisen ja onnetoman työsulun jälkeen takaisin työhön — ei-union miehinä.

Carnegie sai loistavan vaikka kallishintaisen voiton, mutta Frickille meinasi käydä hullusti.

Näyttämölle ilmestyi Alexander Berkman, tulieluinen anarkisti, sama Berkman, joka täältä kymmenkunta vuotta sitten karkoitettiin Emma Goldmanin kanssa.

Hän päätti urhoollisesti kostaa Frickille kaikkien nöyryytettyjen terästyöläisten puolesta.

Hän meni tapaamaan Frickiä kuten madami Molly Maguires ennen, mutta avoimesti, rehellisesti, ilman naamiota.

Tehtävässään Berkman kuitenkin jonkun verran epäonnistui. Frick ainoastaan haavottui ja Berkman vangittiin ja "outo häpeän tunne valtasi hänet", kuten hän kirjoittamassaan elämäkerrassa mainitua tapausta muistelee.

Berkman tuomittiin 22 vuodeksi vankeuteen. Hän palveli 15 vuotta jolloin hänet vapautettiin.

* * *

Debsin v. 1893 perustama American Railway Union lyhyt mutta toimielias elämä, joka ensimmäisen ikävuotensa elettyään tuhoutui traagillisella tavalla Pullmanin lakossa, ansaitsisi huomattavan sijan uniona ja taistelijana Amerikan työväenliikkeestä puhuttaessa, mutta täydymme sen jättää. Jätämme sen mainitsemalla 30 prosentin palkanalennuksesta, kymmenestä tuhannesta sotilaasta, kahdesta tuhannesta tuhotusta rautatievaunusta ja viidenkymmenen tai sadan miljoonan omaisuuden ja liikkeen häviöstä — myöskin Debsin vankeudesta ja Clarence Darrowista.

* * *

Homesteadin lakko ei ollut vielä ohi kun Idahossa, Coeur d'Alenen piirissä kaivostyöläiset lakkou-

tulvat palkan alennusta vastaan, aloittaen Idahon lakkojen pitkän ja monivaiheisen sarjan.

Tähän mennessä olivat teollisuuksien harjoittajat oppineet aikaisemmista työtaisteluista paljon. — Heidän oppiinsa kuului enemmän sotilaita, enemmän lakonrikkureita — ja niiden turvaksi sotalaki.

V. 1897 Lännen Kaivostyöläisten Liiton presidentti Boyce lähetti kaikille Idahon ja Coloradon paikallisosastoille kehoituksen järjestää ja harjoittaa tarkka-ampujajoukkueita, "että parin vuoden kuluttua voitaisiin kuulla 25,000 aseistetun työläisen innoittava kiväärituli vastaukseksi sotalain julistamiselle."

Ja todellakin arviointi ainakin aikamäärään nähden oli oikeaa.

Tilanne kärjistyi huippuunsa keväällä 1899, jolloin Bunker Hill yhtiön neljännesmiljoonaa maksava laitos räjäytettiin ilmaan.

Silloinen Idahon kuvernööri Frank Steunenberg, jonka siihen mennessä sanotaan olleen työläisille suosiollinen, lähetti pyynnön presidentti McKinleylle että lähettäisi sotaväkeä Shoshone kauntiin Idahossa.

Sotaväkeä tuli. Mustia sotilaita Texasin valtiosta.

Niin myöskin tuli vangitsemisia, härkäkarsinoita, terrorismia.

Bill Haywood kirjoittamassaan elämäkerrassa arvelee että sotilaat tuotettiin mustia, tarkoituksella että valkoiset kaivostyöläiset olisivat tunteet suuremman nöyryytyksen ollessaan mustien sotilaiden vankina.

Kaivostyöläiset syyttivät kuvernööri Steunenbergia, ehkä enemmän kuin olisi ollut hänen osallisuuttaan.

Jättäessään kuvernöörin viran Steunenberg asetui liikealalle ja hänen syyttämisenä näytti unhoituneen kaivostyöläisten taholta.

Kuusi vuotta myöhemmin, v. 1905, joulukuun 30 päivänä Steunenberg avasi asunnolleen johtavan portin. Se oli hänen loppunsa. Voimakas panos oli asetettu siten että se laukeaa portin avatessa.

Ja se laukesi.

(Jatketaan.)

Työväen-Opiston Toiminnoista

TYÖVÄEN-OPISTON kahdeskymmenesviides lukukausi aloitettiin joulukuun 1 päivä, 1931, kuten oli suunniteltukin. Huolimatta siitä yleisestä työttömyydestä, mikä on kohdannut yksinpä tämänkin "maailman rikkaimman" maan asukkaita, opinahjossamme ryhdyttiin työhön ja toimintaan.

Oppilaitoksemme on jo neljännesvuosisadan ollut lähteenä tietoa haluaville. Se työ on suuri, minkä Opistomme on suorittanut luokkavalistuksen tiellä. Varsinkin Suomesta tähän maahan siirtyneen väestön keskuudessa sen työ kasvatuslaitoksena on ollut suurimerkityksellinen. Ottamatta huomioon sitä yksilöllistä hyötyä minkä oppilaat ovat saaneet opiskelunsa perusteella, Opistomme on kieltämättä ollut suurena tekijänä kasvattaessaan niitä joukkoja, joiden avulla on voitu luoda järjestelmällinen toiminta nille laitoksille, joita eri mielipiteitä omaavien työläisryhmien keskuudessa löytyy.

Kuluneen lukukauden aikana täällä olisi ollut tilaa kaksi kertaa sille määrälle mitä tänä talvena oli. Oppilaita oli tasan 30. Niistä 3 työskenteli Opiston eri tehtävissä yöpitoa ja oppilasmaksuaan vastaan. Amerikassa syntyneitä oli kolmasosa. Nämä

kaikki olivat joko ylemmän tai alemman koulutuksen saaneita Opistolle tullessaan. Entisiä Opiston oppilaita oli vaan neljäsosa. Tähän mennessä kun tätä kirjoitetaan, on 3 oppilasta poistunut, mennyt kauppaamaan työvoimaansa työmarkkinoille.

Opettajina toimivat toverit George Humon, F. W. Thompson ja Paul Miller. Toveri Humon opettajatoimensa ohella myöskin toimi Opiston johtajana. Opettajain kesken eri oppiaineet oli jaettu näin: Humon suomenkielisenä luennoitsijana, esiintymisharjoitus-, järjestötyö- ja taktiikkatunneilla sekä alemman suomennosluokan opettajana.

"Yhteiselle tunnille" menossa